

Congregatie voor de Clerus & Bisschoppensynode

Brief aan de priesters

Beste priesters

Hier zijn we dan, twee priesters en broeders van u! Mogen we een moment van uw tijd vragen? We willen graag met u praten over een onderwerp dat ieder van ons na aan het hart ligt.

De Kerk van God wordt voor een synode bijeengeroepen. Het zijn de woorden waarmee het [Vorbereidende document voor de Synode 2021- 2023](#) begint. Twee jaar lang wordt het hele godsvolk uitgenodigd om na te denken over het thema: *Voor een synodale Kerk: gemeenschap, participatie en zending.* Dit is een nieuwigheid die voor zowel enthousiasme als enige verbijstering kan zorgen.

Toch was in het eerste millennium het 'samen op weg gaan', dat wil zeggen, het beoefenen van de synodaliteit, de gebruikelijke manier van werken van de Kerk. Het Tweede Vaticaans Concilie heeft die dimensie van het kerkelijke leven - die zo belangrijk is dat Johannes Chrysostom stelde: *Kerk en synode zijn synoniem* – in de verf gezet (*Explicatio in Psalmum 149*).

Het is algemeen bekend dat de wereld van vandaag dringend nood heeft aan broederlijkheid. Zonder het vaak zelf te beseffen, hunkert de wereld ernaar Jezus te ontmoeten. Maar hoe kunnen wij die ontmoeting mogelijk maken? We moeten luisteren naar de Geest, samen met het hele volk van God, om ons geloof te vernieuwen en nieuwe wegen en talen te vinden om het Evangelie te delen met onze broeders en zusters. Het synodale proces waarvoor paus Franciscus ons uitnodigt, heeft precies dit doel: samen op weg gaan, in wederzijds luisteren, in het delen van ideeën en projecten, om het ware gezicht van de Kerk te laten zien: een gastvrij 'huis', met open deuren, bewoond door de Heer en bezield door broederlijke relaties.

Om de risico's te vermijden waarvoor paus Franciscus heeft gewaarschuwd – namelijk: formalisme, dat de synode herleidt tot een loze kreet; intellectualisme, dat van de synode een theoretische reflectie op problemen maakt; en immobilisme, dat ons vastpint op de zekerheid van onze oude gewoontes zodat er uiteindelijk niets verandert - is het van belang ons hart te openen en te luisteren naar wat de Geest de Kerken voorhoudt (vgl. Apk 2,7).

Het is duidelijk dat zo'n tocht ons angst kan inboezemen.

Allereerst zijn we ons terdege ervan bewust dat priesters in veel delen van de wereld al een grote pastorale last torsen. En nu lijkt er alleen nog maar iets 'bij' te komen. In plaats van u uit te nodigen om uw activiteiten te vermenigvuldigen, willen wij u aanmoedigen om naar uw gemeenschappen te kijken met de contemplatieve blik waarover paus Franciscus ons aanspreekt in *Evangelii gaudium* (nr. 71) om de vele voorbeelden van participeren en delen te ontdekken die nu al wortel schieten in uw gemeenschappen. In feite heeft de huidige diocesane fase van het synodale proces als doel *de rijkdom aan ervaringen van doorleefde synodaliteit te verzamelen* (*Vorbereidend Document*, 31). Wij zijn er zeker van dat er veel meer van dat soort ervaringen zijn dan op het eerste gezicht lijkt, misschien zelfs gewoon informele en spontane ervaringen. Overal waar wij echt naar elkaar luisteren, van elkaar leren, de gaven van anderen waarderen, elkaar helpen en samen besluiten nemen, is er al sprake van 'synodaliteit in actie'. We moeten dat benadrukken en waarderen om almaar meer die synodale stijl te kunnen ontwikkelen die *de specifieke modus vivendi et operandi van de Kerk, het volk van God is* (*Vorbereidend Document*, 10).

Maar er kan ook nog een andere angst zijn: als zoveel nadruk wordt gelegd op het gemeenschappelijke priesterschap van de gedoopten en op de 'sensus fidei' van het volk van God, wat zal er dan overblijven van onze rol als voorgangers en van onze specifieke identiteit als gewijde ambtsdragers? Zonder twijfel komt het erop aan geleidelijk aan de fundamentele gelijkheid van alle

gedoopten te leren ontdekken en alle gelovigen aan te moedigen actief deel te nemen aan de tocht en de zending van de Kerk. Op die manier zullen wij de vreugde ervaren broeders en zusters te vinden die de verantwoordelijkheid voor de evangelisatie met ons delen. Maar juist in deze ervaring van het volk van God kan en moet ook het bijzondere charisma van de gewijde ambtsdragers om het godsvolk te dienen, te heiligen en te animeren op een nieuwe manier op de voorgrond treden.

In die zin zouden wij u willen vragen een drievoudige bijdrage te leveren aan het huidige synodale proces:

1. Doe alles opdat de tocht berust op het luisteren naar en het beleven van het woord van God. Zo drukte paus Franciscus ons onlangs op het hart: *Laten we op een hartstochtelijk manier omgaan met de Heilige Schrift, laten we ons ingraven in het Woord, dat de nieuwheid van God openbaart en leidt tot het liefhebben van anderen zonder moe te worden* (Franciscus, Homilie voor de zondag van Gods woord, 23 januari 2022).

Zonder deze onderbouwing in het leven van het Woord lopen we het risico in het duister te tasten en dreigen onze overwegingen een ideologie te worden. Door ons te baseren op het Woord dat in de praktijk wordt gebracht, bouwen we het huis op een rots (vgl. Mt 7, 24-27) en kunnen we, net als de leerlingen van Emmaüs, het verrassende licht en de leiding van de verrezen Heer ervaren.

2. Laten wij ernaar streven dat onze tocht gekenmerkt wordt door wederzijds luisteren en wederzijdse aanvaarding. Nog voor er concrete resultaten zijn, zijn een diepe dialoog en echte ontmoetingen al een waarde op zich. In feite zijn er al veel initiatieven en mogelijkheden in onze gemeenschappen, maar te vaak lopen individuen en groepen het risico van individualisme en 'zelfreferentialiteit'. Met zijn nieuwe gebod herinnert Jezus ons eraan dat *iedereen hieraan zal kunnen zien dat jullie leerlingen van Mij zijn: als jullie onder elkaar de liefde bewaren* (Joh 13,35). Als herders kunnen wij veel doen opdat de liefde de relaties zou helen en de wonden zou genezen die het weefsel van de Kerk vaak aantasten, opdat de vreugde zou terugkeren van het gevoel dat wij één familie zijn, één volk op weg, kinderen van dezelfde Vader en daarom broeders en zusters van elkaar, te beginnen met de broederschap van de priesters.

3. Zorg ervoor dat de onze tocht niet leidt naar introspectie, maar ons juist stimuleert naar buiten te gaan om iedereen te ontmoeten. In *Evangelii gaudium* geeft paus Franciscus ons de droom van een Kerk die niet bang is haar handen vuil te maken door zich te bekommeren om de wonden van de mensheid, een Kerk die op weg gaat in het luisteren naar en dienen van de armen en de periferie. Die 'uitgaande' dynamiek gericht op onze broeders en zusters, met het kompas van het Woord en het vuur van de naastenliefde, vervult het grote oorspronkelijke plan van de Vader: *opdat allen één zijn* (Joh 17,21). In zijn laatste encycliek *Fratelli tutti* vraagt paus Franciscus ons om ons in te zetten voor die eenheid, samen met onze broeders en zusters van de andere Kerken, de gelovigen van andere religies en alle mensen van goede wil: universele broederlijkheid en liefde zonder uitsluitingen, die alles en iedereen moet omarmen. Als dienaren van het volk van God bevinden wij ons in een bevoorrechte positie om ervoor te zorgen dat dit geen vaag en algemeen richtsnoer blijft, maar overal waar wij leven concreet gemaakt wordt

Dierbare broeders priesters, wij zijn er zeker van dat als u uitgaat van deze prioriteiten u wegen zult vinden om specifieke initiatieven leven in te blazen, al naar gelang de plaatselijke behoeften en mogelijkheden, want de synodaliteit is waarlijk Gods roeping voor de Kerk van het derde millennium. Het inslaan van die weg zal niet vrij zijn van vragen, vermoeidheid en tegenslagen, maar we kunnen erop vertrouwen dat we het honderdvoudig zullen terugkrijgen in broederlijkheid en vruchten van evangelisch leven. We hoeven maar te denken aan de eerste synode van Jeruzalem (Handelingen 15). Wie weet hoeveel moeite daar achter de schermen is gedaan! Maar wij weten hoe beslissend dat moment was voor de ontluikende Kerk.

Wij besluiten onze brief met twee passages uit het *Voorbereidende document* die ons bijna als een vademecum kunnen inspireren en begeleiden.

Het vermogen om zich een andere toekomst voor de Kerk en haar instellingen voor te stellen, in overeenstemming met de zending die zij ontvangen heeft, hangt grotendeels af van de beslissing om processen van luisteren, dialogeren en gezamenlijk onderscheiden in gang te zetten, waaraan iedereen kan deelnemen en meewerken. (nr. 9)

Wij herinneren eraan dat het doel van de synode, en dus ook van het overleg, niet is om documenten op te stellen, maar 'om dromen te laten ontluiken, profetieën en visioenen op te wekken, hoop te laten bloeien, vertrouwen te wekken, wonden te verbinden, relaties te smeden, een dageraad van hoop te doen ontwaken, van elkaar te leren en een positieve dynamiek in gang te zetten die de geesten zal verlichten, harten zal verwarmen en de handen kracht zal geven'. (nr. 31)

Wij danken u voor uw aandacht, verzekeren u van ons gebed en wensen u en uw gemeenschappen een vreugdevolle en vruchtbare synodale tocht. Mogen wij dicht bij u zijn en met u meereizen! En maak via ons ook de dankbaarheid over van paus Franciscus die zich erg dicht bij u voelt.

Elk van u toevertrouwend aan de Heilige Maagd Maria van de Goede Weg, groeten wij u van harte in de Heer Jezus.

Kardinaal Mario Grech
Secretaris-generaal van de Bisschoppensynode

Mgr. Lazzaro You Heung Sik
Emeritus aartsbisschop van Daejeon
Prefect van de Congregatie voor de Clerus

Vaticaanstad, 19 maart 2022

Vertaling: IPID – Persdienst van de Bisschoppenconferentie van België